

Tolna vármegye

Simontornyai járás
Diósberegyi (kör) jegyzőség

860.
1925.

Közigazgatási tájékoztató lap

Diósberegy

nagy (kör) község közérdekű viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a multban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebeleztetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

Ismeretlen.
Mindent Tolna vármegyéhez tartoz.
Marek Amindig on volt. (Diós-Beregy.)
Itt német nyelvű lakosság a XVIII. században
Kármotóvárághoz telepítetett ide.

2. Területváltozások, határrész (puszta) átcsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiválás történt-e 1871. óta, mikor és mily körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok, rendelet száma, közlendők.)

Nem történt.

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határán. (Rendszerint a dülő-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

Pácz-telep felelt a Pácztemető" nevű
(Páczengyrefel) dülőben.

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi-és urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

Urbéres község.

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszafejlődés).

Nagykörség; váltórád nevű volt.

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területéhez tartozott, mikor történt a változás és mily rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

Öndálló anyakönyvi hivatalot képezte;
váltórád nevű volt.

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? (a köztudomás vagy monografiák szerint).

minesuech.

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint: ~~2165~~ ~~2099~~ k. hold szántó, 129 k. hold rét (kaszáló),

7 k. hold hort, 96 k. hold szőlő (beültetett), 452 k. hold

legelő, 120 k. hold erdő, k. hold

nádas, 112 k. hold terméketlen (ut, szikla, homok, mocsár, kőbánya).

3. Tartoznak-e a községhez öndílló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mily név alatt és mekkora a területük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és mily területűek (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

A község vázlatos térképe csatolva db
nincs csatolva.

Északról Szarvaskő 4 1/2 km.
Délről Szalarnó 4 1/2 "
Északról Szahadát 2 1/2 "
Nyugatról Kőgyász 5 1/2 " határolja

dombos

250. sz. bejárnási pont a Csurgéd nevű magaslaton.

3081 kat. hold (birtokívek adatai alapján).

..... k. hold szántó, 129 k. hold rét (kaszáló),

..... k. hold hort, 96 k. hold szőlő (beültetett), 452 k. hold legelő, 120 k. hold erdő, k. hold

nádas, 112 k. hold terméketlen (ut, szikla, homok, mocsár, kőbánya).

Fenyvesmajor (előbb Landthal) és Róthtyé földterületek.

nincsenek.

nincsenek.

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

nemzetiség szerint:

..... 1117 lélek.
..... 1104 r. kath., g. kath., ref.,
..... 13 ág. h. ev., izr., egyéb
..... 121 magyar, 996 német, tót,
..... rutén, oláh, horvát,
..... egyéb.

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belterületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földművelés, ipar, bányászat, földművelési vagy ipari napszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házadózási adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

Belterületen lakók: 1078

Fenyvesmajorban: 11

Róthtyében: 28

földművelés és ipari foglalkozás

Belterületen: 213 ház 545 lakásrész

Fenyvesmajorban: 2 " 3 "

Róthtyében: 2 " 4 "

Iskolák, templomok, iskola, templom.

II. A község szervezete, beosztása és közérdekű viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. Elöljárók.

(Nem névszerint töltendő ki.)

Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak.

(Kisközségben csak a székhely község lapján kell kitölteni.)

Napidíjas irodai alkalmazottak:

Szegődményes alkalmazottak:

A jegyzőség székhelye és távolsága:

2. A községi képviselőtestület létszáma:

Községi képviselő-választókerületek száma, elnevezése, hány tagot választ.

3. Meg van-e bizva a község gyámhatósági hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. A vármegye székhelye és annak távolsága. (a község központjától, távolsági térkép adatai szerint járható útvonalon):

A járás székhelye és távolsága: (ugyanugy) Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület székhelye és távolsága:

Törvényhatósági bizottsági választókerület székhelye és távolsága:

C) Rendészeti igazgatás.

5. A csendőrs és folyamőrség székhelye és távolsága:

Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és hány tagból áll?

Van-e a községben toloncállomás?

Fel van-e ruházva az előljárárság cselédügyi bíraskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)

6. A községi tűzoltóság szervezete:

7. Van-e a községnek jóváhagyott szabályozási terve?

Van-e járdalerakási szabályrendelete?

Bíró. Törvény- (másod-) bíró. 4 esküdt,
(tanácsbeli). Pénztárnok. Közgyám.....

1 jegyző, — segédjegyző, — orvos
— állatorvos, — irodai alkalmazott,
— pénztári alkalmazott, — egyéb alkalmazott (utbiztos stb.)

1 kisbíró (küldönc), 1 bába,
1 éjjeli őr és 1 gazdasági alkalmazott.

helyben km.

10 virilista, 10 választott tag, 6 pót tag

A község 1 választókerületet alkot.

nincs

Szeben 38 km.

gyönk 6 km.

gyönk 6 km.

helyben km.

Csendőrs és Folyamőrség 8 km.

~~Van,~~ tag. Nincs.

~~Van.~~ Nincs.

nincs.

Hivatásos, önkéntes, (gyári stb.) tűzoltóság tag.
Kötelezett tűzoltóság.

Van. Nincs.

~~Van.~~ Nincs.

D) Szociális igazgatás.

8. Kőr orvos székhelye és annak távolsága: Hagyósz 8 km.
- Hány magánorvos lakik a községben: —
- Községi bábák száma: egy
- Körbába lakóhelye és annak távolsága: — km.
- Okleveles magánbábák száma: —
- Legközelebbi gyógyszerért hol van és milyen távol? Gyönk 6 km.
- Legközelebbi kózkórház hol van és milyen távol? Érsekújvár 38 km.
- Van-e szegényház vagy más jóléti intézmény?
(Árvaház, gyermekmenhely telep) — Van — szegényház — Nincs.
9. A gondozott szegények száma: — intézeti ápolásban, — magán ápolásban.
- Elhagyott gyermekek száma? egy gyermek.
10. Milyen a község ivóvize? jó
- Van-e ártézi kutja vagy vízvezetéke?
Kutviz, folyóviz, egészséges, ártalmatlan, jó. nincs
- Van-e csatornázása? nincs
11. Korcsmák és vendéglők száma? 2 korcsma, — vendéglő, — kávéház.
- Van-e szálloda, fogadó és hány? nincs
- Van-e községben közfürdő? nincs
12. Van-e a község határában gyógyfürdő,
üdülő vagy nyaraló-telep és milyen távolságra? nincs
- A fürdőtelep gyógyfürdővé van-e nyilvánítva? —

E) Törvénykezési beosztás.

13. Kir. törvényszék székhelye és távolsága: Érsekújvár 38 km.
- Kir. járásbírószék székhelye és távolsága? Gyönk 6 km.

F) Pénzügyi beosztás.

14. Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és távolsága: Érsekújvár 38 km.
- Kir. adóhivatal székhelye és távolsága: Gyönk 6 km.
- Kir. pénzügyőri szakasz, vámórs, vámórségi kirendeltség, székhelye és távolsága: Pénzügyőri szakasz Hagyósz 8 km.
- Kataszteri felmérési felügyelőség székhelye és távolsága: Pecs 85 km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu népiskola van a községben, (megjelölve a tantermek és tanerők számát: állami, közs., felekezeti isk., elemi, felsőbb népisk., polgári iskola stb.)

Egy rómv. kath. feloktatási, placcii iskola
2 tanteremmel, és 2 tanerővel

2. Középiskolák vagy más szakiskolák (iparostanociskola, gimn., reálgimn., reál iskola stb.) Azok jellege, tantermek és a tanerők száma:

nincs

3. Óvodák jellege, száma és tanereje:

Nyári menedékház van-e?

4. Testnevelés szervezete. Levente egyesületek:

egy Levente-Egyesület van.

5. Kir. tanfelügyelőség székhelye és annak távolsága:

Frederikard 38 km.

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és milyenek? Ha a község fiókegyházat alkot, hol van az anyaegyház és mily távol (bevett és elismert felekezetek szerint sorolandó fel.) A községbeli egyházak melyik püspökséghez, illetőleg egyházkerülethez tartoznak:

Róm. kath. anyaegyház
pócsi püspökséghez.

Israelita anyakönyvi kerület székhelye és távolsága:

7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy Canonica visitation alapuló, vagy a hívők helyett átvállalt kötelezettsége és mily teherrel jár?

Épület fenntartás és a plebanius és hántortácók járadékai egy római kat. felekezeti placcii polgári tanteremmel a canonica visitatio alapján.
Párker

8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezetek szerint: (párber és egyénenkint időről-időre kivetett adó stb.)

Milyen egyházi szervezetek vannak még a községben? (Bevett és elismert felekezetek szerint.)

az egyházkerület ügyeit az iskolai és intézeti

9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az egyházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselőtestület intézi-e.

C) Kulturális intézmények.

10. Múzeum, könyvtár vagy hasonló intézmény?

÷

11. Műemlék, természeti emlékszobor, honvédemlék vagy elesett hősök emléke?

Elesett hősök emléke?

12. Van-e állandó vagy időszakos színház, működve előadások stb. Mozdóképek.

÷

Kulturális egyesületek.

13. Gazdakör, kaszinó, dalosegylet, munkás-egylet, egyéb kulturális egyesületek (névszerint felsorolva.)

Gazdakör és Német Népművelődési Egyesület.

IV. Forgalmi és gazdasági viszonyok és igazgatás.

A) Közlekedésügy.

1. A község forgalmi helyzete. Fő közlekedési vonala (országút, megyei út, annak elnevezése, esetleg a községtől való távolsága). A község határában fekvő hidak, kompok, révek stb.

Gyöngös-hégyvári (hiányzó) megyei út a község határában.

2. Vasuti összeköttetése, fő- vagy mellékvonalak, van-e vasuti állomása, mi az elnevezése, megállóhelye, marha és egyéb rakodóhelye? Ipari és kisvasutak. Közúti vasutak.

Vasúttállomása nincs. - A hűdypost - dombóvári fővonalon legközelebbi vasúttállomása, marha és egyéb rakodó: Szahályi Győr: 8 km.
Megállóhely: Kátund: 4 1/2 "

Hajóösszeköttetés, a község mentén vagy attól mily távolságra, melyik folyón, hol a hajó állomás?

Van-e pósta, távirtda, távbeszélő állomása?

Postahivatala van.

3. Melyik községi közlekedési utvonathoz járul hozzá a község?

Községi (közúti) utak hossza?

----- 3,909 km.

Van-e kövezet-vámszedési joga.

igen — Nem.

B) Földművelésügy.

4. Birtokviszonyok. Nagybirtokok (1000 holdon felül) száma és terjedelme tulajdonosok szerint. Középbirtokok száma és terjedelme. (100—1000 hold) Kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése. A község gazdasági jellege a lakosság zömének foglalkozása szerint:

gy. Annyai Győr-hégyvári nagybirtokosok
Jánosné - - - - - 362 hat. hold.
Dombóvári János - - - - - 170 - - -
Kátundi György - - - - - 136 - - -
Kisbirtokok (1/4 - 2/3 h.) átlag 15 " "
mező- vagy erdőgazdaság, szőlőművelés, kertészet stb.

5. Művelési rendszer. Van-e nyomásos gazdálkodás. Szervezve van-e a birtokossági tanács?

Van
nincs

Van-e közös legelő? Hány és mily terjedelmű?

Van, egy, 285 hat. hold.

Van-e külön szervezete (legeltetési társulat)?

nincs

Van-e legelő-rendtartás?

igen

Van-e közös erdő? Van-e szervezete?

nincs

Erdőgondnokság székhelye és annak távolsága.

Székelyváros, 38 km.

Van-e hegyközség, hány és mily terjedelmű, (elnevezésük szerint) és melyik borvidékhez tartozik.

nincs

6. Van-e községi faiskola, mily terjedelmű?

van, 1/2 hat. hold

Be van-e ültetve?

igen

7. Vizrendező és hasznosító társulat. Annak székhelye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. vagy más ármentesítő intézmények és milyen)?

nincs

Az illetékes kultur- vagy folyammérnökség székhelye:

Székhely: 100 km.

8. Állattenyésztési viszonyok. Állatok száma: a tenyészállatok száma,

152 (tenyésztés) ló, 50 (tenyésztés) szarvasmarha, 824 (tenyésztés 109) sertés, 80 (tenyésztés 53) juh
kegyelmei tejmarha; mangalicára sertés.
Székhely: 8 km.

uralkodó tenyésztési irány:

Körállatorvos székhelye és annak távolsága.

Ipar és kereskedelem.

9. A község állandó piaca hol van? (helyben vagy mely községben, milyen távol).

Székely, 8 km.

Hova gravitál a község?

Székely

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti vásárok, hányszor és milyen (kirakó, állatvásár, stb). Ké a vásártartás joga?

nincs

Mérték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

Mérték-hitelesítő: Székely, hordó-hitelesítő: Székely.
1 nagykereskedés, 1 malom

10. A községbeli kereskedések száma és jellege.

Hitel és pénzüzetek száma és alaptőkéje (felsorolva).

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

"Székely"
11 közműves, 3 ác, 1 hordó, 1 bagyár, 2 arató, 1 malom
1 székely, 2 hordó
nincs, a győntényben, csatlakoztak az iparosok.

Van-e a községben ipartestület?

11. Gyárak, ipartelepek és azok átlagos nagysága (hajtóerő és munkáslétszám szerint felsorolva).

győmalom, 2. miniházal.

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Székhely: 100 km.

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

Székhely: 38 km.

12. Magánkezelésben álló közművek:

Közvilágítás, jéggyár stb.

—

13. Bányák száma és jellege.

Állandó bányüzem nagysága, hajtóerő és munkáslétszám szerint.

—

14. Háziipar és annak jellege.

gyapjú, csipeterő, gyapjúháló, orvosiipar
- 7 -

V. Községi vagyon és háztartás.

1. A község tulajdonát képező középületek és helyiségek száma.

Hivatalos célokat szolgáló épületek (jegyzői, orvosi, tanítói lakás: a házak, a lakások és azok lakrészeinek száma).

Hivatalháza (3 helyiség) és jegyzői lakás (1 helyiség)

A körjegyzői, körorvosi lakás, a székhely község vagy a községek közös tulajdona-e (csak székhely községben tölthető ki)?

2. A község tulajdonát alkotó ingatlan vagyon ~~11 874/274~~ kat. hold szántó és rét,

..... legelő, kat. hold erdő,
faishola
egyéb: *utca, tér, utcák, 53/2*

Mennyit kezel házilag, haszonbérileg, kishaszonbérletben?

Házilag: 24 1/2; kishaszonbérletben 14 1/2

Jegyzők és alkalmazottak földjavadalma (az állások szerint felsorolva). Mily kiterjedésű.

*A jegyzői javadalma: 3 1/2 kat. hold
háztartás " 1/2 " "
gulyás " 1 " "*

Melyek a lakosság hasznára szolgáló ingatlanok (legelő, erdő, kavics, homokbánya stb.)

Községi közüzemek (a község tulajdonában) világító és vízművek stb.

3. Egyéb vagyon és értékek. Hasznos jogok. Községi takarékpénztár. Községi korcsma stb.

Vadászati jog; községi korcsma.

4. A községre kivetett egyenes adók összege: Földadó *8388* K *40* f. Házadó *2155* K

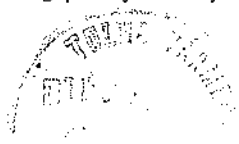
40 f. Ált. kereseti adó *625* K *60* f. Társulati adó K f. Vagyon- és jöv.

adó *2396* K *50* f.

5. Fel nem sorolt más községi és közjöveldelmek.

VI. Mily feladatok megoldása volna a legszükségesebb a községben?

A község pecsétjének lenyomata:

Mayer János
Községi (helyettesítő) jegyző.